

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ sint qualitates beneficij perpetui, & manualis. punct. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

- 5 Quid de vicario Episcopi, an eius dignitas sit beneficium: Dicendum est beneficium non esse.
- 6 Expenditur quid ad beneficium curatum requiratur.
- 7 Quoties de beneficio est dubium, an sit simplex, vel curatum, simplex est intelligendum.

Dixi beneficia duplicia esse dignitate, officium, personarum, & rectoriam, reliqua esse beneficia simplicia. Nomen dignitatis latissimum est; comprehendit enim quodlibet beneficium iurisdictionem habens, vel administrationem rerum Ecclesiasticarum, vel honorabiliorum locum, & sedem. Quapropter sæpe in iure officium, & personatus dignitas nuncupantur *cap. cum accessissent, de consuetudinibus & tradit. Hostiens. Innocent. Abbas in dicto cap. cum accessissent, & Abbas in cap. de multis, de prebendis. num. 2. 1. vers. prima conclusio. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 11. n. 3.* Specialiter nomen dignitatis, ut ab officio, & personata distinguitur, sumi solet pro beneficio habente iurisdictionem in foro externo, ut laici colliguntur ex *cap. de multis, de prebendis, & cap. 1. de consuetudinibus in 6. & multis relatis, docet Gonzal supra n. 4.*

Beneficium quod officium nuncupatur, est quod rerum Ecclesiasticarum administrationem habet, quale est thesauraria, sacristia, primiceriatus, archipresbyteratus, præpositura. De quibus sunt in iure speciales tituli, & pro beneficiis Ecclesiasticis habentur, quia sunt iura spiritualia perpetua percipiendi fructus *cap. cum accessissent, de consuetudinibus, cap. 1. §. cum vero, de concess. prebenda. elem. 1. verbo officia, de regularibus.* Vnde omnes qualitates, quæ beneficiis insunt, horum officiorum sunt propriae, ac proinde huiusmodi officiorum pluralitas est incompatibilis, ex *cap. de multis, de prebendis, & ex exar. exarabilibus, eodem titulo.* Item in iis habet locum regula de infirmis religionibus, & reg. 21. Cancellariae de imperantibus beneficia vivendum. Item regula de annuali, & trienniali possessione, & alia similes, ut notavit Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 11. n. 5.

Idem quod dictum est de iis officiis beneficiis, dicendum est de beneficiis, quæ personatus vocantur, quæque specialem aliquam prerogativam in electionibus, suffragiis, sententiis, loco, & sede habent, dummodo perpetua sint, & ius habeant fructus percipiendi, a iis Ecclesiastica beneficia non erunt. Idem, & eadem ratione de beneficiis parochialibus, & curatis procedit, si inquam beneficia non dentur in titulum, secus e contra.

Hæc sit dignitates, personatus, & officia, quæ non conceduntur in titulum, beneficia non esse, tamen iurisdictionem habeant.

Hæc sunt omnia rectoria, & præpositura ordinis religiosorum. Nam Generalis, Provincialis, Prior, Rector, Guardianus dignitatem habent, quæ est officium, sed non quæ beneficium sit, cum non sit ius perpetuum percipiendi fructus, sed solum sit ius, & regulariter temporale gubernandi, & regendi collegas, & res Ecclesiasticas administrandi. Ex quo sit posse eligi in iudices conferratores Apostolicos, iuxta textum in *cap. 1. 2. & 3. de officio iudicis delegati in 6.* Item posse illis delegari causas à Pontifice Romano, iuxta textum in *cap. statuum de rescriptis in 6. & notavit Azor. 2. p. instit. moral. lib. 3. c. 13. quæst. 7.* Qui vero non proprio nomine, & officio domum gubernant, sed alieno, ut sunt subpriors, vicarii, vicerectores, viceminiistri, vel vice præpositi dignitatem non habent, cui hæc munera, & officia committi possunt, sic Azor. supra.

Solum de vicario, seu officiali Episcopi est aliquod dubium, an dignitas sit non solum muneris, & officij, sed etiam beneficii, si quidem est ius percipiendi fructus, & de se perpetuum, tamen in vicario non perpetuetur. Ceterum dicendum est esse solum dignitatem muneris, & officij, non beneficii. Prior pars constat; quia ius Clericis dicit, & res Ecclesiasticas cum iurisdictione administrat. Secundam proba; quia tale munus perpetuum non est, cum extingui ab Episcopo possit. Non enim remoto vicario tenetur Episcopus alium subrogare, neque vicariatus morte vicarij, aut remotione ab officio permanet, sed finitur, & perit. Neque item percipit fructus ex vicariatu, sed ex officio, & munere, & tanquam illius stipendia: sic Azor. dicti lib. 3. c. 1. quæst. 8. Idem quod dictum est de vicario, dicendum est de Cancellario academiarum auctoritate Pontificia approbata, habere inquam dignitatem, quæ sit munus, & officium, cuique Pontificia causa delegari possunt, non tamen esse dignitatem quæ sit beneficium. Nam est talis dignitas perpetua sit, non tamen est ius spirituale percipiendi fructus ab institutione canonica: sic Azor. g. 9.

Rursus de beneficiis curatis est maior dubitatio, quæ sit eorum qualitas, & essentia? Non enim ex eo quod populum regas, sacramenta ministres, curatum beneficium habes, cum possis alieno nomine, vel absque institutione hæc omnia facere. Quapropter ad curatum beneficium necessario habere debes potestatem administrandi sacramenta proprio nomine ex obligatione beneficii accepti, *cap. extirpanda §. qui vero de prebendis, & tradit Staphileus de lit. gratia. tit. de qualis. & statu beneficiorum num. 7. 8. 9. & 10. Gomezus in reg. de iudicium quæst. 21. n. 4. 4. Ioann. Gutier. alleg. 8. num. 4. Gonzalez ad reg. 8.*

Cancell. gloss. 6. à num. 34. Ioann. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 3. c. 12. quæst. 3. Notanter dixi nomine proprio, & ex obligatione beneficii accepti, ut sic declararem te non esse rectorem, & curatum, si tibi Episcopus committat sacramentorum administrationem alicuius Ecclesie non in titulum, sed in commendam, qualiter solet fieri in diecesi Calagurritana, & aliis, ubi in omnibus Ecclesiis parochialibus adsunt plures beneficiati; nullus tamen illorum est parochus; quia nullus in parochum instituitur, sed Episcopus est omnium illarum Ecclesiarum pastor & rector, qui vobis ex beneficiis designat, ut nomine ipsius sacramenta ministret. Hic ergo designatus parochus non est, quia non est institutus, ut nomine proprio sacramenta administrat: sic cum aliis docet Gonzal. gl. 6. à num. 65. Neque item censendus est curatus, qui obligationem non habet per se administrandi sacramenta, sed nominandi, vel instituendi vicarium perpetuum, qui obligationem habeat sacramenta ministrandi, quales solent esse plures prioratus Ecclesiarum regularium: vicarius autem institutus; quia nomine proprio sacramenta non ministrat, sed tanquam Prioris vices gerens, ea de causa curatus proprie non est.

Tandem aduerto; quoties de beneficio dubium est: an sit curatum, vel simplex, simplex est reputandum; tot enim qualitates ad beneficium curatum requiruntur, ut merito præsumi non debeant, nisi probentur: sic Ioann. Gut. alleg. 8. num. 5. Staphileus de lit. gratia. tit. de qualis. & statu beneficiorum. §. ut non possit. n. 2. Hojeda de incompatibilit. 1. p. q. 13. n. 2. in fin. Gonzal. gl. 6. n. 91.

Quibus autem conferenda sunt tum dignitates, & officia, & personatus, tum beneficia simplicia curata, tum simplicia, quæque conditiones haberi debeant, in sequentibus dicemus.

PUNCTUM V.

Quæ sint qualitates beneficii perpetui, & manualis.

- 1 Beneficium perpetuum à beneficiato amoveri non potest.
- 2 Manualia beneficia absque causa reuocari non posse qualiter probetur.
- 3 Valet reuocatio absque causa, neque beneficiatus aduersus remouentem conueniri potest.
- 4 Non potest spoliatus contradicere prælato spoliati.
- 5 Illicite tamen prælatus reuocat, si causa nulla subsistat, raro tamen id præsumi potest.
- 6 Supradicta procedunt in beneficiis, quæ pleno iure subduntur prælato reuocanti.
- 7 Satis argum. n. 2. adductis.
- 8 Spoliatus non potest agere actione spoli aduersus spoliantem, si et beneficium pleno iure subditur.
- 9 Facta promissione non reuocandi, adhuc valde reuocare potest.
- 10 Negant aliqui illicite te reuocare, si causa iusta subsistat.
- 11 Sub distinctione respondetur.
- 12 Quid si iuramento firmare promissionem?
- 13 Quid si à Pontifice esset confirmata illius beneficii collatio?
- 14 Quid si iure deuoluto conferretur?
- 15 Beneficium manuale alicui à Pontifice collatum pro eius vita, reddi postea manuale sicut prius.
- 16 Beneficium manuale non censetur reuocatum morte concedentis.
- 17 Beneficia secularia præsumuntur perpetua, contra regularia.
- 18 Ecclesia parochialis unita monasterio non est censenda beneficium manuale, sed vicaria perpetua.
- 19 Aliqui negant beneficium manuale fieri posse perpetuum præscriptione, vel consuetudine.
- 20 Alij e contra affirmant.
- 21 Conciliantur supradictæ sententiæ.

Præcipua qualitas beneficii perpetui est, ut non possit amoveri à beneficiato, nisi ex causis à iure expressis. E contra qualitas manualis beneficii est, quod amoveri possit ad nutum, & voluntatem conferentis, *cap. cum ad monasterium. §. tales. de statu monach. cap. 1. §. fin. de privilegiis in 6.* ubi; cessi liberè possint ad eadem monasteria reuocari.

Dubium tamen est; an possint manualia beneficia ita ad nutum, & voluntatem conferentis reuocari, ut absque vlla legitima causa id fieri possit? Et dubium procedere potest tam de valida reuocatione, quam de licita.

Et quidem prælarum illicite, & inualidè procedere sic reuocando, eiusque reuocationem posse à superiore impediri probatur; quia in *cap. cum ad monasterium*, ubi Abbati datur facultas remouendi religiosum à beneficio, dicitur id esse faciendum cum oportuerit. Et idem traditur in *elem. unica §. præmissa. de supplend. neglig. prælat.* Sed remouere absque causa non oportet. Ergo neque licet, neque valet talis remotio. Secundo; qui absque legitima causa beneficium remouet, malitiosè procedit, sed non est credendum malitiosè agere iura. Ergo neque est credendum, hæc à iure approbati remotionem. Tertio; quia sic spoliatus potest implorare officium superioris, ut restituatur, &

de facto testatur Gonzal. gl. 5. §. 6. num. 42. contigisse in quodam Clerico, qui ab ordinario signatus fuit vicarius ad nutum vnius Ecclesie: quem tamen paulo post ordinarius remouit. Hic ergo appellauit ad Metropolitanum de supradicta remotione, & Metropolitanus decreuit remotionis irritauit, & inhabitauit dictum presbyterum in dicto vicariatu. Ergo absque vlla causa fieri non potest talis remotio: & ita docet Zuallos *com. contra. com. quast. 425. in fine.* Cardinal. Tuschus *lit. B. concl. 55. num. 8.*

3. Ceterum valere reuocationem absque causa, neque posse talem beneficiarium aduersus remouentem conueni, tenent, innumeris referentes, Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 6. num. 46.* Thom. Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 29. num. 111.* Lessius *lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 12. num. 98.* Azor. *1. i. instit. lib. 12. c. 9. quast. 8. et cap. 9. quast. 20. et 1. 2. lib. 3. cap. 26. quast. 2. 13. et 14.* Nicol. Garcia *1. p. de benefic. c. 2. a num. 87. et seqq.* Francisc. Suar. *1. 4. de relig. lib. 3. cap. ult. num. 21.* Ratio est manifestissima: quia beneficiarius possidere non potest tale beneficium, nisi pro tempore, quo non fuerit ab eo reuocatum; quia solum pro illo tempore fuit illi concessum. Ergo facta reuocatione iam non habet vltra possidendi. Et confirmo: possessio concessa pro tempore limitato, illo transacto cessat, *leg. imperator. leg. statu libri. 2. §. 5. stichum. ff. de legat. 2.* Sed beneficij manualis possessio solum conceditur pro tempore, quo conferens non reuocauerit. Ergo facta reuocatione cessat possessio.

4. Hinc fit nullo modo posse spoliatum absque vlla causa contra dicere spoliati prelo; quia nullam iniuriam patitur in tali spoliacione, neque potest ad superiorem recurrere, vt iniustitiam reparat, cum nulla facta sit; sed ad summum vt ex officio impediatur malitiosam reuocationem: sic tradit Innocent. *in cap. insinuante. sub num. 2. vers. nisi concurrerit casus. Qui clericus, vel vnuentes: vbi dicit: si occurreret casus, in quo Abbas, vel superior vellet ex malitia remouere monachum a loco, quem ei deputauit, posset supplicari superiori, & superior eum audire deberet ad similitudinem ferri, vt in leg. 1. Co. de precibus imper. offerend. et §. sed et maior. instit. de his qui sunt sui, vel alieni iuris, consenti. Rebuff. tract. de pacific. possessor. num. 275. vers. secundo intelligere.*

5. Verum est supradicta reuocatio sine causa facta valida sit, tamen sine dubio illicita est: Tum quia generale est quemlibet obligatum esse in suis actionibus finem honestum habere. Tum quia hec sine variatio rectorum solet esse damnosa. Ergo vt huiusmodi periculum honestetur, graui causa moueri debet prelatas, sic tenent Innoc. Rebuff. Suar. & alij supra. Causa autem rationabilis (inquit Suar.) est non tantum culpa aliqua beneficiarii, sed quaeunque vtilitas, vel commoditas Ecclesie, seu religionis, si beneficiarius sit religiosus. Quia haec remotio non est pena, neque actus iustitiae vindictivae, sed prudentis regiminis beneficij; & subdit. Quapropter raro constare potest superiorem reuocantem ex rationabili causa non moueri, quia raro constare potest subdito, vel Ecclesie hanc remotionem non esse vtilem. Dum autem non constat prelatum reuocantem malitiose procedere, non debet ab eius superiore reuocatio cassari, sed potius sustineri, Suar. *dicto lib. 3. cap. 19. num. 20.* Constaret vero de malitia, si pendente accusatione, vel inquisitione aduersus beneficiarium fieret remotio, vel si contra consuetudinem receptam, ne beneficiarius intra tantum tempus remoueretur, absque aliqua culpa remoueretur, quia de culpa constaret; quia tunc remotio cederet in infamiam beneficiarii sic Nauarr. *conf. 2. de Regular. num. 66. vers. addo ostiario. Suar. num. 20.* Gonzalez *gl. 5. §. 6. num. 48.* Vel tandem si ad instantiam beneficiarii fieret inquisitio aduersus prelatum, quia tunc praesumi potest ex animo vindictae remotionem facere: sic Nauarr. *supra Sanch. lib. 7. in decal. cap. 29. num. 115.*

6. Supradicta procedunt in beneficiis manualibus, quae pleno iure subduntur prelo reuocanti. Contingere namque potest, vt beneficium manuale fit, & in ipso religiosum praefici, neque tamen posse a prelo regulari dimoueri; quia non pleno iure conuenitur subdit, sed potius Episcopo eius electionem approbanti, & confirmanti; ac prouide solum ex potestate Episcopi remoueri poterit: sic Azor. *tom. 1. instit. moral. lib. 12. cap. 22. quast. 10.* Sanch. *cap. 29. num. 118.* Et seqq. Suar. *lib. 3. cap. 19. num. 23.*

7. Argumenta num. 2. adducta facile ex iis soluuntur. Concedo enim remotionem absque legitima causa illicitam fieri, tamen valide; quia valor reuocationis non pendet ex causa, sed ex voluntate reuocantis; secus vero licitus eius usus. Quando autem constat illicitam, & malitiosam fieri reuocationem, superior reuocantis illam cassat, vt contigit in casu illius presbyteri, maxime quia tunc non fuit eius reuocatio cassata ob interesse proprium, sed ob populi vtilitatem, qui ad Metropolitanum accessit, conueniens sibi fieri graue damnum in tali remotione.

8. Hinc constat, non posse spoliatum agere aduersus spoliatorem, cui in beneficio pleno iure subditur actione spolij. Quia haec actio conceditur, quando iniustitia, & iniuria committitur in spolio. At spoliatus, tamen malitiosus procedat, iniustitiam in spolio non committit; quia vitium iure suo. Ergo spoliatus non potest aduersus illum actionem spolij intentare sic Suar. *dicto cap. 19. num. 21.* Sanch. plures referens, *lib. 7. in*

decal. cap. 29. num. 15. Potest tamen, vt iam dixi, officium superioris implorare, & hac via reuocationem malitiosam impedire: sic supradicti doctores.

9. Difficultas autem est; an si prelatas, cui pleno iure subditur beneficium manuale, promiserit non reuocatum, adhuc non obstante promissione possit reuocare? Breuiter respondeo, valide reuocare posse; quia per hanc promissionem non mutatur beneficij manualis natura, quae est vt pro voluntate contententis remoueri possit: sic plurius firmat Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 29. num. 125.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 6. num. 41.*

10. An vero illicite reuocatio fiat? Negat Sanch. & Gonzalez plures referentes; quia haec promissio, vtpote naturae beneficij manualis contraria, nullas vires habet, sicuti si fieret promissio non reuocandi testamentum, vel precarium, nulla est talis promissio; quia est contra naturam testamenti, nulla est talis promissio; quia est contra naturam testamenti, nulla est talis promissio, leg. cum precario 12. ff. de precariis. Econtra affirmant Nauarr. *lib. 3. confil. in 1. edit. de regularibus. conf. 20. num. 12. 13. et 14. in 2. edit. tituli de statu monacho. confil. 14. n. 12. et seqq.* Manuel. *quast. regul. tom. 3. q. 29. artic. 9.* Mouentur; quia ex illa promissione obligatur prelatas saltem naturaliter beneficiario, tamen religiosus fit. Ergo peccat violans talem promissionem.

11. In hac re distinguendum censco. Si promissio fieret non reuocandi absolute, vel non reuocandi, tamen causa honesta intercedat, quae alias reuocationem honestat possit, nulla est talis promissio ob rationem dictam; quia esset contraria naturae beneficij manualis; at si promissio fieret non reuocandi absque causa legitima; licita esset, & valida talis promissio, quia est iuri conformis. Vnde si non obstante tali promissione fit reuocatio, illicite fit, sicuti fieret non posita promissione.

12. Sed quid si iuramento hanc promissionem firmasset, & illo non obstante reuocaret? Respondeo valet reuocationem; quia iuramentum beneficij naturam non mutat. Sanchez *n. 118.* Gonzalez *gloss. 5. §. 6. num. 4.* Eius tamen peius in omnibus illis casibus, in quibus alia obligatus non esset reuocationem facere; quia pro omnibus illis videtur iurasse, & consequenter ex iuramento obligatus non reuocare.

13. Quid si confirmata esset a Pontifice illius beneficij collatio, possente tunc conferens, cui alias pleno iure beneficium subditur, beneficiarium remouere? Respondeo, si simpliciter confirmat, posse; quia tunc illa confirmatio est quaedam collationis factae approbatio, nec naturam beneficij immutat. Secus vero si ex certa scientia confirmat in titulum perpetuum, quod alia est manuale: quia cum omnia beneficia Pontifici subduntur, potest ipse illorum naturam alterare; sic Rebuff. *de pacific. possessor. num. 279.* Sanchez *lib. 7. cap. 29. num. 129.* Gambara *de officio legat. lib. 4. cap. 1. num. 18.* Gonzalez *gloss. 5. §. 6. num. 25.* In dubio autem nunquam censetur Pontifex sic beneficij manualis collationem confirmare, vt impediatur in conferente potestatem remouendi, sic Gambara *supra.* Gonzalez *n. 28.*

14. Idem quod dictum est de confirmatione, dicendum est de prouisione, siue ex iure deuoluto, siue ex proprio fit. Et quidem quando ex iure deuoluto ob negligentiam conferentis Pontifex confert beneficium manuale, certum est, inegrum esse conferenti beneficiarium remouere; quia tunc Pontifex non aliter confert, quam debet conferens conferre; quia supplet eius negligentiam, & praestat quod praestare ipse tenebatur; quodque manifeste constat ex *elem. vnic. vers. praemissa. de suspens. neglig. praes. et ibi glossa.* Si autem Pontifex nomine proprio, & tanquam omnium beneficiorum distributor beneficium manuale alicui conferat, tamen plures doctores censent, quos refert Sanchez *lib. 7. in decal. cap. 29. num. 135.* eo ipso perpetuari in beneficio pro toto vitae suae tempore, neque posse ab alio, quam a Pontifice auferri, nisi ex causis, ex quibus beneficium de se perpetuum remoueri potest. At probabilis censco, adhuc manuale esse & ad nutum amobile, nisi Pontifex ex certa scientia illud conferat, & declaret in perpetuum conferri, quod in dubio non praesumitur: sic plurius relatis, Sanchez & Gonzalez *supra.* & addit Gonzalez *num. 28.* ad hunc effectum emanasse *reg. 3. alias 37.* Cancellariae dicens: *item voluit, et ordinavit, quod si aliqui religio si perant aliquod beneficium ad nutum amobile cum clausula, quod extendit pro solo nutu Abbatis, vel superioris amoueri non possint, licet ea quoad ipsam clausulam nullatenus expendantur, nisi idem Dominus nosser ponat in signatura, quod non possit amoueri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.*

15. Tria tamen sunt aduertenda. Primo beneficium manuale sic a Pontifice ex certa scientia in perpetuum alicui collatum, cum primum vacauerit per mortem, vel resignationem, reddit manuale, sicut erat prius. Quia Pontifex sic conferens non mutat beneficij naturam absolute, sed solum suspendit pro vna beneficiarii reuocationem. sic Rebuff. *de pacific. possessor. n. 279.* Selua *de benefic. 3 part. q. 11. num. 131.* plures referens Sanchez *lib. 7. cap. 29. num. 141.*

16. Secundo aduerto, beneficium manuale non censeri reuocatum morte concedentis; quia mors non reuocat voluntatem praecedentem, *cap. si delegatus. de officio delegati. in 6.* sic Abbas *cap. fin. notab. 3. num. 6. de precariis.* Decius *in cap. ad nostrum in fine. de confirmat. vili. vel inutili.* Rebuff. *tract. de pacific. possessor.*

PUNCTUM VI.

Expenduntur qualitates, & conditiones capellaniarum.

1. *Quotupliciter ha capellania instituantur.*
 2. *Quando censantur capellania auctoritate Episcopi erecta.*
 3. *An ex consensu patroni Episcopi auctoritate capellania esse possit beneficium Ecclesiasticum, cum tamen à principio non fuerit auctoritate Episcopi fundata.*
 4. *Capellania laica cuilibet, & in qualibet aetate constituto conferri possunt.*
 5. *Capellania laica non obligant ad horarum recitationem.*
 6. *Ad titulum capellaniae laicae nemo ordinari potest.*
 7. *Fundator capellaniarum laicarum statuere potest, ne ordinarius in earum provisione, aut visitatione se intromittat.*
 8. *Etiā in capellaniis Ecclesiasticis excludere potest ordinarius à visitatione.*
 9. *Quando expresse ordinarius à fundatore non excluditur, non debet censeri exclusus.*
 10. *Ex capellaniis laicis non debetur subsidium, tamen si à Clericis possideantur.*
 11. *An in capellaniis, in quibus fundator dicit, ut presbyteris conferantur, possint conferri Clericis minorum ordinum? Affirmant plures.*
 12. *Contrarium est probabilius.*
 13. *Satisfit opposita rationi.*
 14. *Limitanda est doctrina in provisionibus Apostolicis pro statutis Ecclesiarum cathedralium & collegiarum, secus pro ordinatione fundatoris.*
 15. *Quid si fundator diceret, Instituat capellanus, qui missas celebret, valebitne institutio non sacerdotis? Proponitur prima sententia negans.*
 16. *Secunda sententia requirit qualitatem sacerdotij in presentando, non actu, sed aptitudine.*
 17. *Tertia conciliat supradictas duas sententias, distinguens de fundatione facta à laico, vel Ecclesiastico.*
 18. *Quarta sententia probabilior affirmat, ex supradictis verbis non inferri; nec actu, nec aptitudine proximè sacerdotium.*
 19. *Duæ limitationes huic ultima sententiæ apponuntur.*
 20. *An capellania actu, vel habitu sacerdotali possit ex consensu patroni una, vel altera vice clerico r. a. annorum conferri. Ex consensu fundatoris fieri potest non solum semel, sed in perpetuum.*
 21. *Ex consensu patroni affirmant plures.*
 22. *Contrarium est dicendum.*
 23. *Qualiter ex consensu ordinarij onera capellaniarum minus possint, cum redditus sunt diminuti, & insufficientes videntur.*
 24. *Non tenetur ad hanc diminutionem faciendam expectare synodum congregari.*
 25. *Obligatus aliquibus diebus celebrare, an obligetur per substitutum, quando ipse impeditus est? sub distinctione respondetur.*
 26. *Obligatus celebrare in determinata Ecclesia, & altari, si saepius alibi absque causa legitima celebret, peccat mortaliter.*
 27. *An teneatur hic missas compensare, etiam si alibi dixisset, Probabilius est teneri.*
 28. *Rarò, vel nunquam est gravis culpa loco missæ defunctorum ex fundatione signata aliam votivam, vel illius diei dicere.*

1. *Quotupliciter ha capellania instituantur.*
 2. *Quando censantur capellania auctoritate Episcopi erecta.*
 3. *An ex consensu patroni Episcopi auctoritate capellania esse possit beneficium Ecclesiasticum, cum tamen à principio non fuerit auctoritate Episcopi fundata.*
 4. *Capellania laica cuilibet, & in qualibet aetate constituto conferri possunt.*
 5. *Capellania laica non obligant ad horarum recitationem.*
 6. *Ad titulum capellaniae laicae nemo ordinari potest.*
 7. *Fundator capellaniarum laicarum statuere potest, ne ordinarius in earum provisione, aut visitatione se intromittat.*
 8. *Etiā in capellaniis Ecclesiasticis excludere potest ordinarius à visitatione.*
 9. *Quando expresse ordinarius à fundatore non excluditur, non debet censeri exclusus.*
 10. *Ex capellaniis laicis non debetur subsidium, tamen si à Clericis possideantur.*
 11. *An in capellaniis, in quibus fundator dicit, ut presbyteris conferantur, possint conferri Clericis minorum ordinum? Affirmant plures.*
 12. *Contrarium est probabilius.*
 13. *Satisfit opposita rationi.*
 14. *Limitanda est doctrina in provisionibus Apostolicis pro statutis Ecclesiarum cathedralium & collegiarum, secus pro ordinatione fundatoris.*
 15. *Quid si fundator diceret, Instituat capellanus, qui missas celebret, valebitne institutio non sacerdotis? Proponitur prima sententia negans.*
 16. *Secunda sententia requirit qualitatem sacerdotij in presentando, non actu, sed aptitudine.*
 17. *Tertia conciliat supradictas duas sententias, distinguens de fundatione facta à laico, vel Ecclesiastico.*
 18. *Quarta sententia probabilior affirmat, ex supradictis verbis non inferri; nec actu, nec aptitudine proximè sacerdotium.*
 19. *Duæ limitationes huic ultima sententiæ apponuntur.*
 20. *An capellania actu, vel habitu sacerdotali possit ex consensu patroni una, vel altera vice clerico r. a. annorum conferri. Ex consensu fundatoris fieri potest non solum semel, sed in perpetuum.*
 21. *Ex consensu patroni affirmant plures.*
 22. *Contrarium est dicendum.*
 23. *Qualiter ex consensu ordinarij onera capellaniarum minus possint, cum redditus sunt diminuti, & insufficientes videntur.*
 24. *Non tenetur ad hanc diminutionem faciendam expectare synodum congregari.*
 25. *Obligatus aliquibus diebus celebrare, an obligetur per substitutum, quando ipse impeditus est? sub distinctione respondetur.*
 26. *Obligatus celebrare in determinata Ecclesia, & altari, si saepius alibi absque causa legitima celebret, peccat mortaliter.*
 27. *An teneatur hic missas compensare, etiam si alibi dixisset, Probabilius est teneri.*
 28. *Rarò, vel nunquam est gravis culpa loco missæ defunctorum ex fundatione signata aliam votivam, vel illius diei dicere.*

1. *Quotupliciter solent beneficia capellaniae nuncupata institui. Primo sola voluntate instituentis. Secundo auctoritate ordinarij. Deinde institui possunt ad nutum amobiles, vel in perpetuum. Quando sola instituentis voluntate absque Episcopi, vel alterius superioris auctoritate instituantur, non sunt beneficia Ecclesiastica; quia iure nihil aliud sunt, quam quadam legata relicta cum obligatione dicendi tot missas, vel tot preces recitandi: sic Gonzalez super reg. 8. Cancellar. gloss. 5. num. 20. Saizedo in pract. cap. 18. num. 9. Nauarr. conf. 5. & 7. de prebend. Nicol. Garcia 1. part. de benefice. cap. 2. num. 82. At si auctoritate Episcopi erigantur, & in perpetuum conferantur, beneficia Ecclesiastica erunt proprie, si tamen non in perpetuum, sed ad nutum conferantur, improprie beneficia erunt.*
 2. *Quod si inquiras, quando censantur capellaniae auctoritate Episcopi erectae, quando sola instituentis voluntate fundatae, & consequenter quando censantur Ecclesiasticae, quando laicae? Respondeo impicendum esse vltimum statum: nam si*